

Adoptoitu lapsi ja nuori koulussa

Adoptioperheet ry:n sunnuntaibrunssi 20.1.

Matti Matikainen, erityisopettaja

Sisältö

- ❖ Perusopetuksen lainsäädäntöä
- ❖ Oppimisvaikeudet
- ❖ Tukitoimet perusopetuksessa
- ❖ Nivelvaiheet
 - ❖ ala-asteelta ylä-asteelle
 - ❖ peruskoulusta eteenpäin

Perusopetus

- ❖ *Perusopetus on osa koulutuksen perusturvaa. Sillä on sekä kasvatus- että opetustehtävä.*
- ❖ *Perusopetuksen on annettava mahdollisuus monipuoliseen kasvuun, oppimiseen ja terveeseen itsetunnon kehittymiseen, jotta oppilas voi hankkia elämässä tarvitsemiaan tietoja ja taitoja, saada valmiudet jatko-opintoihin ja osallistuvana kansalaisena kehittää demokraattista yhteiskuntaa.*

Oppivelvollisuus

- ❖ Kaikki Suomessa vakituisesti asuvat 7 - 17 -vuotiaat lapset ovat oppivelvollisia.
- ❖ Oppivelvollisuus alkaa yleensä sinä vuonna, kun lapsi täyttää 7 vuotta ja päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu, tai sen lukuvuoden lopussa, kun lapsi täyttää 17 vuotta.
- ❖ Huoltaja on velvollinen huolehtimaan siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua.

Adoptiolapsi - maahanmuuttaja

- ❖ Perusopetuksen lainsäädäntö ei tunne erikseen adoptiolapsia.
- ❖ Kunta voi tarjota maahanmuuttajataustaisille oppilaille Perusopetukseen valmistavaa opetusta
- ❖ *Se on tarkoitettu niille oppilaille, joiden suomen / ruotsin kielen taito tai muut valmiudet eivät riitä perusopetuksen ryhmässä opiskelemiseen.*

Kielten ja uskonnon opetus

- ❖ Oppilas, jonka äidinkieli ei ole suomi tai ruotsi, voi saada vapautuksen toisen kotimaisen kielen opetuksesta
- ❖ Oppilas opiskelee suomea tai ruotsia S2 tai R2 -kielenä.
- ❖ Oppilaalle voidaan opettaa myös oppilaan omaa äidinkieltä.
- ❖ Uskonnolliseen yhteisöön kuuluvalla oppilaalle voidaan huoltajan pyynnöstä opettaa oppilaan omaa uskontoa tai elämänkatsomustietoa.

Oppimisvaikeudet

- ❖ Oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan yleisesti vaikeutta saavuttaa opetukselle asetettuja tavoitteita.
- ❖ Eri tyyppiset vaikeudet liittyvät usein toisiinsa.
- ❖ Oppimisvaikeus voi johtua esim. neurologisesta häiriöstä, kasvatuksesta, traumasta, saadusta opetuksesta tai perintötekijöistä
- ❖ Oppimisvaikeus ei ole sairaus eikä lopullinen diagnoosi. Sen kanssa voi tulla hyvin toimeen.

Oppimisen pulmia selittäviä tekijöitä

- ❖ Uuteen kulttuuriin kotoutuminen
- ❖ Uusi perhe
- ❖ Sairaus tai vamma, mielenterveyden ongelmat
- ❖ Sosiaalinen tilanne
- ❖ Taitojen harjaantuneisuus
- ❖ Suomen kielen taito
- ❖ Oman äidinkielen taito
- ❖ Oppimisvaikeudet

MASLOW'N TARVEHIERARKIA

Nuoren elämänpiiri

- ❖ Koulunkäynti
- ❖ Itsestä huolehtiminen
- ❖ Asioiminen ja kotielämä
- ❖ Vapaa-aika ja harrastukset
- ❖ Yhteiskunnallinen osallistuminen
- ❖ Lepo

Kehittyvä kielitaito

- ❖ Oppilas joutuu tekemään tuplatyön opiskelussaan
- ❖ Käytettävän kielen pitäisi olla sopivan haastavaa oppilaalle
- ❖ Puutteellinen oman äidinkielen taito - ei käsitteitä
- ❖ Mitataanko kokeissa kielitaitoa, vai oppiaineen osaamista

Oppimisvaikeudet

- ❖ Oppimisvaikeudet voidaan jakaa seuraavasti:
 - ❖ Kielelliset vaikeudet
 - ❖ Matemaattiset vaikeudet
 - ❖ Hahmottamisen vaikeudet
 - ❖ Motoriset vaikeudet
 - ❖ Tarkkaavaisuuden vaikeudet

Oppimisvaikeudet - lukeminen ja kirjoittaminen

- ❖ Tavallista enemmän luku- ja kirjoitusvirheitä
- ❖ kirjaimet ja äänteet sekottuvat
- ❖ kaksoiskonsonantit (k, kk) ja pitkät vokaalit (a, aa)
- ❖ Lukeminen ja kirjoittaminen hidasta ja työlästä
- ❖ Vaikeus kuullun ymmärtämisessä ja muistamisessa

Oppimisvaikeudet - matematiikka

- ❖ Laskeminen on hankalaa ja työlästä
- ❖ Laskukaavat eivät automatisoidu
- ❖ Numerot vaihtavat paikkaansa (95, 59)
- ❖ Vaikeus ymmärtää sanallisia tehtäviä

Oppimisvaikeudet - hahmottaminen

- ❖ Etäisyyksien ja esineiden sijainnin arvioiminen vaikeaa
- ❖ Suuntien hahmottaminen vaikeaa
- ❖ Suunnistaminen vaikeaa
- ❖ Symbolien ymmärtäminen hankalaa
- ❖ Ajan hahmottaminen ja aikataulujen noudattaminen hankalaa.

Oppimisvaikeudet - motoriikka

- ❖ Hienomotoriikka
 - ❖ Kynäote
 - ❖ Ongelmia silmän ja käden koordinaatiota vaativissa tehtävissä
- ❖ Karkeamotoriikka
 - ❖ Liikuntasuoritusten opettelu vaikeaa

Oppimisvaikeudet - tarkkaavaisuus

- ❖ Vireyden ja tarkkaavaisuuden säätely vaikeaa
- ❖ Altis erilaisille häiriötekijöille
- ❖ Lähtee helposti mukaan levottomuuteen
- ❖ Ylivilkkautta ja impulsiivisuutta
- ❖ Turhautumisen sieto vaikeaa

Miten voin auttaa lastani?

- ❖ Ennakoi tilanteita, luo rutiineja ja rakenteita
- ❖ Takaa rauhallinen ja häiriötön työskentely-ympäristö
- ❖ Anna selviä ja yksinkertaisia ohjeita vaikka kirjallisesti
- ❖ Sanoita tilanteita. Kerro, mitä tapahtuu
- ❖ Luo tehtävistä leikinomaisia ja motivoivia
- ❖ Sido opiskeltava asia lapsen kokemusmaailmaan
- ❖ Ole kiinnostunut lapsesi koulunkäynnistä: kysele ja kannusta
- ❖ Informoi opettajaa lapsesi tilanteista

Opetuksen tuki

- ❖ Oppilaalla on oikeus saada tarvitsemansa tuki oppimistavoitteisiin pääsemiseksi. Tuki pyritään järjestämään joustavasti ja tuen määrä kasvaa tarpeen mukaan.
- ❖ Kolmiportainen tuen malli:
 - ❖ Yleinen tuki
 - ❖ Tehostettu tuki
 - ❖ Erityinen tuki

Yleinen tuki

- ❖ *Oppilaalla, joka on tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissa tai muutoin tarvitsee oppimisessaan lyhytaikaista tukea, on oikeus saada tukiopetusta.*
- ❖ Esim. oppilas opiskelee normaalissa yleisopetuksen ryhmässä ja saa joissain oppiaineissa tilapäisesti erityisopettajan tukea tuntien aikana tai muuna aikana.

Tehostettu tuki

- ❖ *Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai useita tukimuotoja, on oikeutettu tehostettuun tukeen oppimissuunnitelman mukaisesti.*
- ❖ Oppimissuunnitelma laaditaan yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa.
- ❖ Oppilaan opetus joissain oppiaineissa (esim. matematiikka, kielet) toteutetaan pienryhmässä.

Erityinen tuki - erityisopetus

- ❖ *Erityisopetus järjestetään oppilaan etu huomioiden muun opetuksen yhteydessä tai osittain tai kokonaan erityisluokalla.*
- ❖ Erityisopetukseen siirtäminen edellyttää erityisen tuen päätöksen tekemistä ja oppilaan ja huoltajan kuulemista. Päätöksen tekeminen edellyttää syytä, esim. oppimisvaikeus, vamma tai sairaus.
- ❖ Opetuksen järjestämistä varten laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS)

Siirtyminen ala-asteelta yläasteelle

- ❖ Koulukaverit ja opettajat vaihtuvat
- ❖ Siirtyminen luokanopettajasta aineenopettajiin ja luokanvalvojaan.
- ❖ Oppilaan vapaus ja itsenäisyys lisääntyvät
 - ❖ uudet oppiaineet, valinnaisaineet, jaksojärjestelmä, vaihtuvat luokat ja opettajat
 - ❖ Oppilaan on kyettävä huolehtimaan siitä, että on oikeassa paikassa oikeaan aikaan, on merkinnyt kotitehtävät ja että tulee toimeen erilaiset ihmisten ja muuttuvien ryhmien kanssa.

Mitä peruskoulun jälkeen?

- ❖ Ammatillinen koulutus ja lukiot
- ❖ Oppisopimuskoulutus
- ❖ Perusopetuksen lisäopetus - kymppiluokka, aikuislukiot
- ❖ Valmistava koulutus: Ammattistartti, MAVA
- ❖ Työvoimapolitiittinen koulutus 17 vuotta täyttäneille: kielikoulutus, ohjaava koulutus, työllistämiskoulutus, ammatillinen koulutus
- ❖ Vapaa sivistystyö - kansanopistot
- ❖ Pajat, etsivä nuorisotyö

Kiitos mielenkiinnosta

